

Tromboembolijski poremećaji danas su među vodećim uzrocima pobola i smrtnosti u općoj populaciji, osobito u osoba starije životne dobi. Danas postoje čvrste i jasne preporuke o načinu profilakse i liječenja venske tromboembolije (VTE) antikoagulantnim lijekovima, temeljene na dokazima kako iz velikih randomiziranih kliničkih istraživanja tako i iz nekolicine velikih nacionalnih registara. Tradicionalni peroralni antikoagulantni lijekovi, tzv. antagonisti vitamina K, iako vrlo učinkoviti, imaju brojna ograničenja i slabosti, poput potrebe za striktnim praćenjem antikoagulantnog učinka (protrombinsko vrijeme – PV-INR) te interakcija s drugim lijekovima i hranom. Razvoj ciljnih, izravnih antikoagulantnih lijekova, tzv. novih oralnih angikoagulansa (NOAK) rezultat je želje za boljom učinkovitošću antikoagulantnog lijeka, većom sigurnošću i lakšom primjenom u svakodnevnom životu bez potrebe mjerenja antikoagulantnog učinka. NOAK izravno blokiraju određene koagulacijske enzime u kaskadnom sustavu zgrušavanja i tako dovode do hipokoagulantnog stanja.

Jedna od važnih indikacija za propisivanje NOAK-a u kardiologiji jest fibrilacija atrijs – najčešća aritmija u kojoj je ključni terapijski cilj sprječavanje sustavnog i moždanog tromboembolizma. Osim članka o mjestu i ulozi NOAK-a u bolesnika s fibrilacijom atrijs, tematski broj donosi članak o antikoagulantima u ablacijskome liječenju aritmija, što je posebno važno za naše liječnike zbog velikoga zamaha intervencijske aritmologije u Hrvatskoj. Poseban tekst posvećen je koronarnim bolesnicima i otpornosti na antiagregacijsko liječenje, pri čemu su djelomično razmatrani i vlastiti rezultati istraživanja u sklopu znanstvenoga projekta tima kardiologa KBC-a Zagreb na Rebru.

U zasebnom članku prikazana je problematika propisivanja NOAK-a u bolesnika koji se podvrgavaju intervencijskim kardiološkim zahvatima, poglavito na koronarnim arterijama pa, ujedno, moraju dobivati i antiagregacijsku terapiju, čime se znatno povisuje rizik za ijetrogena krvarenja. Takvih bolesnika sve je više, jer bolesnici s fibrilacijom atrijs imaju nerijetko i brojne druge komorbiditete pa tako i koronarnu bolest. Tu su i kardiokirurški bolesnici kojima je u ovome kontekstu posvećen zaseban članak. Moderna kardijalna kirurgija danas, naime, liječi sve složenija stanja u bolesnika koji su također, nerijetko ovisni o kombiniranoj antiagregacijskoj i antikoagulantnoj terapiji. I ovdje su vlastita istraživanja znanstvenika uklopljena u sveukupno znanje i opće postavke tj. „state of the art“.

prof. dr. sc. Silva Zupančić-Šalek, dr. med.¹

akademik Davor Miličić, dr. med.²

¹ Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Medicinski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Referentni centar za hemofiliju i trombofiliju, Odjel za trombozu i hemostazu, Zavod za hematologiju, Klinika za unutarnje bolesti, KBC Zagreb

² Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Klinika za bolesti srca i krvnih žila, KBC Zagreb

Nadalje, izdanje donosi članak o primarnoj i sekundarnoj prevenciji moždanog udara s pomoću antitrombocitnih i antikoagulantnih lijekova. Osobito značajan je i članak o zbrinjavanju hitnih stanja u bolesnika na kroničnoj antikoagulantnoj terapiji, budući da je riječ o populaciji sklonijoj krvarenjima te nizu komplikacija, zbog čega je katkad potrebno što hitnije privremeno obuzdati hipokoagulantne učinke lijekova, a potom ih ponovno pravodobno uspostaviti.

NOAK, osim prevencije tromboembolizma u različitim kliničkim stanjima, danas je indiciran i za liječenje venske tromboze, a i liječenje većeg broja bolesnika s plućnom embolijom, što je važna novost, do danas nedovoljno poznata našim liječnicima. Stoga je u ovome broju Medix-a zasebno obrađena i ta tema. Kako bi ovaj tematski broj bio što cjelovitiji pregled suvremenoga liječenja i prevencije tromboembolizma, obrađena je i tema venskih tromboembolija u djece, a prikazane su i smjernice za tromboprolifaksu kod velikih ortopedskih zahvata.

Nadamo se da će ovaj skup preglednih članaka pružiti svima zainteresiranim točna i aktualna znanja i smjernice o suvremenom liječenju i prevenciji venske tromboze i venskoga, odnosno kardiogenoga tromboembolizma s naglaskom na NOAK, ali u kontekstu sveukupnih mogućnosti antikoagulacijskoga i antiagregacijskoga liječenja, kao i problema u vezi s povremenim kombinacijama tih lijekova.